

BELGISCHE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

49e ZITTINGSPERIODE

GEWONE ZITTING 1998-1999

HANDELINGEN VAN DE OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

26/10/1998

C 650 Financiën en Begroting

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS DE BELGIQUE

49e LÉGISLATURE

SESSION ORDINAIRE 1998-1999

ANNALES DES RÉUNIONS PUBLIQUES DE COMMISSION

26/10/1998

C 650 Finances et Budget

Sommaire

Lundi 26 octobre 1998

COMMISSION DES FINANCES ET DU BUDGET - C 650

Question orale de M. Luc Sevenhans au ministre des Finances sur "le manque de personnel à l'administration des douanes et accises" (n° 1452)

orateurs : MM. **Sevenhans, Viseur**, ministre des Finances

Question orale de M. Servais Verherstraeten au ministre des Finances sur "le recouvrement d'un impôt à charge du conjoint d'un contribuable après séparation de fait" (n° 1500)

orateurs : MM. **Verherstraeten, Viseur**, ministre des Finances

Inhoud

Maandag 26 oktober 1998

COMMISSIE VOOR DE FINANCIËN EN DE
BEGROTING - C 650

Mondelinge vraag van de heer Luc Sevenhans aan de minister van Financiën over "het personeelsgebrek bij de administratie der douane en accijnzen" (nr. 1452)

sprekers : de heren **Sevenhans, Viseur**, minister van Financiën

Mondelinge vraag van de heer Servais Verherstraeten aan de minister van Financiën over "de invordering van belasting bij de echtgeno(o)t(e) van een belastingplichtige na feitelijke scheiding" (nr. 1500)

sprekers : de heren **Verherstraeten, Viseur**, minister van Financiën

COMMISSION DES FINANCES
ET DU BUDGET

RÉUNION PUBLIQUE DU
LUNDI 26 OCTOBRE 1998

PRÉSIDENCE de
M. Didden

La séance est ouverte à 14.20 heures.

COMMISSIE VOOR DE FINANCIËN
EN DE BEGROTING

OPENBARE VERGADERING VAN
MAANDAG 26 OKTOBER 1998

VOORZITTER :
De heer Didden

De vergadering wordt geopend om 14.20 uur.

Mondelinge vraag van de heer Luc Sevenhans aan de minister van Financiën over "het personeelsgebrek bij de administratie der douane en accijnzen" (nr. 1452)

Question orale de M. Luc Sevenhans au ministre des Finances sur "le manque de personnel à l'administration des douanes et accises" (n° 1452)

De **voorzitter** : De heer Luc Sevenhans heeft het woord.

De heer **Luc Sevenhans** (VL.BLOK) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de problematiek van het personeelsgebrek bij de douane heeft sedert mijn aantreden bij de Kamer steeds mijn aandacht gehad. In het verleden heb ik daar reeds zowel de minister van Ambtenarenzaken als de minister van Financiën over geïnterpeleerd. Dit probleem belangt immers meer dan één ministerie aan.

Het personeelstekort bij de douane is een zeer ernstig probleem dat ook gevolgen heeft voor de staatskas. Een ambtenaar van de douane brengt immers geld op. Het is dan ook niet verantwoord om het personeelstekort zo lang te laten aanslepen. Ik weet dat er een wervingsstop is geweest voor verscheidene ministeries en dat men niet alleen bij de douane, maar ook bij andere diensten van Financiën, met een personeelstekort kampt. Op andere diensten kan men het zich misschien veroorloven om een dossier een paar dagen te laten liggen maar bij de douane is dat niet mogelijk. De meeste documenten moeten vrij snel worden

afgeleverd. Met andere woorden, als gevolg van het personeelstekort bij de douane ontstaan er wachttijden en worden goederen laattijdig afgeleverd. Vorige week nog ontving ik een brief waarin men mij wees op het feit dat er in de haven van Antwerpen extra wachttijden zijn van twee dagen omdat de documenten niet tijdig kunnen worden opgesteld. Een wachttijd van twee dagen voor containers is zeer opmerkelijk. Dergelijke vertragingen brengen onze concurrentiepositie in gevaar.

Mijnheer de minister, ik wijs er uitdrukkelijk op dat dit geen specifiek Antwerps probleem is, hoewel het zich daar wel het scherpst manifesteert. Dezelfde problemen doen zich ook voor in Charleroi, Bierset, Zaventem, Oostende en Deurne. Volgens de laatste cijfers die ik heb gezien bedraagt het tekort in Antwerpen bijna 400 personen op een totaal personeelsbestand van 1 200.

Toen ik de laatste keer uw voorganger, de heer Maystadt, over deze problematiek interpelleerde, had ik het vermoeden dat wij vrij dicht bij een oplossing stonden. Het antwoord dat de minister toen gaf, wees erop dat men zich van het tekort bewust was en dat men er iets aan wou doen. Het tekort wordt vooral veroorzaakt door de vergrijzing van de douanebeambten die een snelle natuurlijke afvloeiing veroorzaakt. De minister zei toen duidelijk dat hij retroactief alle natuurlijk afgevoelden wou vervangen. Dit werd bij de douane als zeer goed nieuws ontvangen. We zijn nu enkele

maanden verder en de directeur van de administratie der douane en accijnzen van Antwerpen heeft vorige week nogmaals de noodklok geluid. Hij beweerde dat we de bodem van het vat hebben bereikt en dat er nu echt iets moet gebeuren. Er dreigt een algemene demotivatatie van de beambten. Daar hebben wij zeker geen belang bij aangezien een douanebeambte geld in het laatje brengt.

Mijnheer de minister, ik had graag vernomen in hoeverre u het dossier hebt kunnen evalueren. De toezegging van uw voorganger was immers vrij belangrijk en ik neem aan dat u op de hoogte bent van het probleem.

De **voorzitter** : De minister heeft het woord.

De heer **Viseur**, minister van Financiën : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Sevenhans, de implementatie van de tweede fase van het meerjarenprogramma voor specifieke aanwervingen bij de administratie der douane en accijnzen is volop aan de gang. De voorziene aanwervingen van niveau 1, ten belope van zes personen, en van niveau 2+, ten belope van 40 personen, werden reeds uitgevoerd. De 60 bijkomende aanwervingen van niveau 3 die door de Adviescommissie voor Selectieve Wervingen tijdens haar vergadering van 7 november 1997 werden goedgekeurd, werden eveneens reeds uitgevoerd, op een aantal uitzonderingen na.

Ik geef u even deze uitzonderingen. Ten eerste gaat het om 11 laureaten die werden uitgenodigd voor indiensttreding bij de administratie der douane en accijnzen te Antwerpen op 1 december 1998. Ten tweede is er één laureaat voor dezelfde dienst waarvan het dossier nog in onderzoek is bij het Vast Wervingssecretariaat in verband met de diplomavereisten. Ten derde zijn er 4 laureaten ter vervanging van zij die hebben afgezien van een betrekking bij de administratie der douane en accijnzen te Antwerpen. Zij zullen indien mogelijk ook worden uitgenodigd voor indiensttreding op 1 december 1998. Ten vierde zijn er 2 betrekkingen, namelijk 1 te Antwerpen en 1 te Zaventem, die zonder verwijl zullen worden toegekend bij mobiliteit.

De derde fase van het meerjarenprogramma omvat 5 bijkomende betrekkingen van niveau 1, 34 van niveau 2+ en 62 van niveau 3. Deze bijkomende betrekkingen werden opgenomen in het dossier met betrekking tot het vaststellen van de personeelsformatie in uitvoering van de personeelsbilaterales van 1998. Deze personeelsformatie, die momenteel het voorwerp uitmaakt van administratieve en begrotingscontrole, kreeg reeds op 12 juni 1998 het akkoord van de Ministerraad. Zodra deze procedure is afgerond, zullen voornoemde aanwervingen worden uitgevoerd.

Tot slot dient nog te worden opgemerkt dat de Ministerraad toelating heeft gegeven om vanaf 1 januari 1998 alle vertrekkenden van niveau 3 automatisch te vervangen.

De voorzitter : De heer Luc Sevenhans heeft het woord...

De heer Luc Sevenhans (VL.BLOK) : Mijnheer de minister, uw uitspraak in verband met het vervangen van de natuurlijke afvloeiing trekt het meest mijn aandacht. Daar precies knelt immers het schoentje. Het meerjarenprogramma, dat voorzag in het aanwerven van zo'n 300 personen, was onmiddellijk achterhaald omdat men geen rekening had gehouden met de snelle natuurlijke afvloeiing. De gemiddelde leeftijd bij de douane bedraagt meer dan vijftig jaar en is dus zeer hoog. In antwoord op mijn interpellatie van juni had de heer Maystadt gezegd dat hij begreep dat precies de natuurlijke afvloeiing het probleem is. Ik ben zeer tevreden dat men vanaf 1 januari met een automatische vervanging zal werken, maar men moet verder terug gaan. De directeur van de administratie der douane en accijnzen te Antwerpen heeft

het over een tekort van 400 personeelsleden. Bovendien doet het probleem zich ook elders voor. Zo is ook de toestand te Zaventem schrijnend. Ik denk dan ook dat deze maatregelen niet zullen volstaan.

Mijnheer de minister, ik dring er bij u op aan om hieraan iets te doen. Zelfs de directeur-generaal van de Douane moet in elk jaarrapport toegeven dat de situatie onhoudbaar wordt.

We moeten ook voor ogen houden dat het momenteel zeer eenvoudig is om fraude te plegen in de haven van Antwerpen. Ik heb er vierentwintig jaar gewerkt en ik kan u verzekeren dat men er momenteel moet dweilen met de kraan open. We mislopen er bovendien heel wat inkomsten. Ik begrijp dat elke dienst meer personeel vraagt, maar bij deze dienst levert elk bijkomend personeelslid geld op. Heel wat inkomsten die door de douane worden ontvangen, gaan naar Europa. Ik meen te hebben begrepen dat wij met betrekking tot Europa steeds bij de beste leerlingen waren. Men zal dan ook niet graag horen dat wij hier een belangrijke bron van inkomsten voor Europa verwaarlozen. Mijnheer de minister, ik dring er bij u op aan om het probleem te gaan bespreken met de administratie der douane en accijnzen. Ik vrees dat u anders nog van de douane zult horen en niemand heeft daar belang bij.

Le président : La parole est au ministre.

M. Viseur, ministre : Monsieur le président, ce que je peux dire, c'est que toutes mes administrations rencontrent ce problème. Les effectifs et les moyens sont insuffisants, alors que les besoins ont augmenté. Les administrations me demandent donc de procéder à une augmentation du cadre.

Toutefois, je leur ai conseillé de commencer par remplir leur cadre, en vue d'atteindre une occupation à 100%, en faisant appel tout d'abord à des statutaires puis, une fois les réserves de recrutement épuisées, en engageant des contractuels.

Il faut en effet savoir que, bien qu'elles réclament 300 ou 400 personnes supplémentaires, les administrations fonctionnent actuellement avec un cadre occupé à 62%.

Cela dit, j'admets que l'on devra augmenter le cadre, notamment au port d'Anvers. Mais avant cela, je veux amener mon administration à avoir une gestion prévisionnelle des choses.

Je me trouve évidemment dans une situation difficile face à mes collègues du Budget et de la Fonction publique

qui, lorsque je leur soumetts des demandes d'augmentation de cadres, me répondent que je dois commencer par remplir les cadres existants.

J'ai donc eu une discussion avec le directeur des douanes, qui m'a exposé la réalité des problèmes, que je ne conteste d'ailleurs pas. Et une fois que l'administration fonctionnera avec 100% de son effectif, nous aviserons en demandant, le cas échéant, une extension de cadre. Je ne veux évidemment pas faire une telle demande avant, car ce seraient des demandes virtuelles, et non réelles.

Dans le cadre européen dans lequel nous évoluons, je ne veux pas faire d'Anvers une place d'évasion et de dissémination de certaines marchandises. On sait bien que la criminalité s'y loge notamment dans des carrousels à la TVA.

De voorzitter : De heer Luc Sevenhans heeft het woord.

De heer Luc Sevenhans (VL.BLOK) : Mijnheer de minister, ik zal waarschijnlijk op het probleem moeten terugkomen maar ik meen te mogen besluiten dat u hieraan iets wil doen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

Mondelinge vraag van de heer Servais Verherstraeten aan de minister van Financiën over "de invordering van belasting bij de echtgeno(o)t(e) van een belastingplichtige na feitelijke scheiding" (nr. 1500)

Question orale de M. Servais Verherstraeten au ministre des Finances sur "le recouvrement d'un impôt à charge du conjoint d'un contribuable après séparation de fait" (n° 1500)

De voorzitter : De heer Servais Verherstraeten heeft het woord.

De heer Servais Verherstraeten (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik denk dat ik deze vraag aan geen beter persoon kan stellen. Niet alleen in uw hoedanigheid van minister, maar ook vanuit uw vroegere professionele activiteiten bent u ongetwijfeld herhaalde malen geconfronteerd geweest met deze problematiek. Na mijn vraagstelling heb ik vastgesteld dat deze problematiek reeds in de commissie voor de Financiën en de

Begroting besproken is geweest naar aanleiding van de procedurewet en dat u recent ook een schriftelijke vraag terzake is gesteld door senator Olivier.

De problematiek betreft feitelijk gescheiden echtgenoten die afzonderlijk worden belast op inkomsten die zij genieten van de eerste januari volgend op de datum van feitelijke scheiding. De gezamenlijke lezing van artikelen 1414 en 1440 van het Burgerlijk Wetboek en van artikel 394 van het Wetboek van Inkomstenbelasting laat toe om belastingen te verhalen op inkomsten van de ene partner bij inkomsten van de andere partner. Daarop is één uitzondering, namelijk de scheiding van goederen waarbij men zich, via voorwaarden zoals gestipuleerd in artikel 394, kan onttrekken. Enerzijds leidt dit tot een belangrijke fiscale discriminatie tussen gehuwden en niet-gehuwden, waarvoor u noch de regering ongevoelig blijft. Op zeer korte termijn zouden wij maatregelen kunnen treffen die geen repercussies hebben voor de begroting '99, maar wel voor later. Ik denk dat dit belangrijk is als aanvullend signaal op het signaal dat reeds wordt gegeven met betrekking tot het wegwerken van diverse fiscale discriminaties in de begroting '99. Anderzijds leidt deze problematiek tot onbillijke situaties omdat er geen samenwoont en geen gemeenschappelijk genot van inkomsten meer is.

Bestaan er richtlijnen inzake de invorderingen, waarbij men eerst alle mogelijkheden bij de geniet van het inkomen moet uitputten, en dus in de eerste plaats bij de belastingschuldige, alvorens men zich uiteindelijk richt tot de op dat ogenblik nog wettige echtgenote? Zo neen, is de minister bereid deze richtlijnen op zeer korte termijn te geven?

Wordt dit wettelijk gegeven in dit land overal strikt toegepast? Ik stel deze vraag omdat diverse advocaten uit het Brusselse mij hebben meegedeeld dat het daar veel minder strikt wordt toegepast dan in Vlaanderen en omdat fiscale ambtenaren uit de regio waar ik woon aan confraters meedelen dat deze regel ook minder strikt zou worden toegepast in Wallonië dan in Vlaanderen.

De minister heeft naar aanleiding van een amendement ingediend door collega Van Haesendonck gezegd dat hij zich bewust is van dit probleem en dat in een werkgroep moet worden gewerkt om de hoofdelijkheid van de beide wettelijk gehuwden te beperken in duur. Men sprak toen van een termijn van vijf jaar, met eventueel de onttrekkingsvallen zoals geldt voor

gehuwden die een contract hebben met scheiding van goederen. Dat is door de toenmalige minister van Financiën gezegd, ook rekening houdend met het arrest van het Arbitragehof van 27 juni 1996. Bovendien heeft de minister op de schriftelijke vraag van senator Olivier geantwoord dat er een voorontwerp zou zijn goedgekeurd in de Ministerraad, waarbij men een parallelisme zou willen invoeren tussen de gehuwden met scheiding met goederen en de andere gehuwden. Hoever staat het met dit ontwerp? Is dit voor advies aan de Raad van State meegedeeld? Is dit advies bij urgentie gevraagd en wanneer is de bespreking van dit ontwerp in de Kamer te verwachten, zodat wij dit nog kunnen afronden vóór het einde van de legislatuur? Heeft de minister de bedoeling samen met de werkgroep nog andere maatregelen te treffen? Ik meen namelijk dat een uitdoving van de solidaire gehoudenheid op een termijn van vijf jaar weinig tot niets oplost. Deze termijn valt gelijk met de vijf jaar die als grond kan dienen voor een feitelijke scheiding en dan is het probleem meestal reeds opgelost.

De voorzitter: De minister heeft het woord.

De heer **Viseur**, minister van Financiën: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Verherstraeten, voor een algemeen overzicht van de actuele toestand inzake de invordering van belastingen bij feitelijk gescheiden echtgenoten verwijs ik naar het antwoord dat ik heb verstrekt op de vraag van senator Olivier van 3 maart 1998. Uit dit antwoord blijkt dat de invorderingsmogelijkheden die de ontvangers der Directe Belastingen hebben ten aanzien van feitelijk gescheiden echtgenoten niet wezenlijk verschillen van de invorderingsmogelijkheden waarover alle andere gemeenschappelijke schuldeisers beschikken. Voor de onder een gemeenschapsstelsel gehuwde echtgenoten is het trouwens zo dat de inkomsten, die de echtgenoten na de feitelijke scheiding verwerven, krachtens artikel 1408 van het Burgerlijk Wetboek onder het gemeenschappelijk vermogen blijven vallen. De feitelijk gescheiden echtgenoot behoudt dus zijn aanspraken op de inkomsten van de partner, met name in het kader van de verdeling van het gemeenschappelijk vermogen ten gevolge van de echtscheiding of de gerechtelijke scheiding van goederen. Het is dan ook niet meer dan logisch dat de feitelijk gescheiden echtgenoot blijft instaan voor de belastingsschuld die drukt op de inkomsten van zijn huwelijkspartner.

De manier waarop de aanslagen die zijn gevestigd op naam van een feitelijk gescheiden echtgenoot worden ingevorderd, is besproken in de administratieve richtlijnen die de administratie der directe belastingen aan haar buitendiensten verstrekt, onder meer in een instructie van 26 november 1990. Die instructie geldt voor het hele land en schrijft voor dat de vervolgingen in de eerste plaats worden gericht tegen de echtgenoot op wiens naam de aanslag is gevestigd en dus tegen de echtgenoot op wiens inkomsten de belasting werd geheven. Omdat de andere echtgenoot niet onwetend blijft over het bestaan van de aanslag, schrijft de instructie voor dat aan de andere echtgenoot een bericht 295.1 wordt toegezonden op het ogenblik dat een aanmaning wordt verzonden aan de in het belastingkohier vermelde echtgenoot, omdat hij de aanslag niet op de vervaldag heeft betaald. Dit bericht licht de feitelijk gescheiden echtgenoot in over het bestaan van een schuld op naam van zijn partner, die met toepassing van artikel 394 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 en van de artikelen 1414, eerste lid en artikel 1440, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek te zijnen laste kan worden ingevorderd. De bevoegde ontvanger verzoekt de niet in het kohier vermelde echtgenoot om de aanslag op naam van zijn partner te betalen wanneer hij meent dat alle invorderingsmogelijkheden ten aanzien van de in het kohier vermelde echtgenoot zijn uitgeput en alleszins voordat de aanslag in kwestie verjaart.

Cela concerne la situation actuelle. Comme vous le savez, le Conseil des ministres a, le 19 juin, approuvé un avant-projet de loi amenant un assouplissement important de la réglementation en matière de recouvrement des impôts à charge des conjoints, à partir du moment où ils sont séparés de fait et aussi à l'égard des conjoints non séparés de fait mais ayant des dettes propres à l'activité de chacun des époux. Ce projet est actuellement devant le Conseil d'Etat et dès qu'il en reviendra, je veillerai à ce qu'il soit examiné et adopté le plus rapidement possible. La situation que vous venez d'énoncer et à laquelle vous faisiez allusion en parlant de notre profession commune, est une situation particulièrement dramatique. En effet, certains conjoints doivent subir à la fois l'abandon du domicile conjugal par l'autre conjoint qui emporte souvent la plupart des économies du ménage, et les difficultés d'adaptation ou de réadaptation. Ils se retrouvent alors, en cas d'insolvabilité (parce que la circulaire ne règle pas tout et notamment pas le

Viseur

cas de l'insolvabilité de celui qui est débiteur de la dette), dans des situations dramatiques. J'ai eu, il y a quelques semaines, à ma permanence, un cas marquant. Il s'agissait de l'épouse séparée de fait d'un médecin. Après avoir mené une vie de bâton de chaise, ce dernier avait complètement disparu de la circulation et quitté le pays avec sa concubine en laissant des dettes fiscales pour quinze millions, notamment parce qu'il n'avait pas rentré de déclaration. Sa malheureuse épouse vient d'hériter d'une maison familiale valant entre deux millions et deux millions et demi. Elle doit partager cette maison avec des frères et sœurs. Elle se trouve donc dans une situation fiscale et sociale dramatique.

Vous avez raison de dire que cette sorte de discrimination est l'une des plus inadmissibles que l'on retrouve, car elle va bien au-delà de la répartition des dettes à travers notre régime matrimonial légal. Je tiens vraiment à ce que ce texte de loi soit adopté le plus rapidement possible car il mettra fin, non pas seulement à une différence de situation entre gens mariés et gens non mariés, mais aussi à une injustice profonde qui ruine un certain nombre de situations et qui crée des drames humains inacceptables.

De voorzitter : De heer Servais Verherstraeten heeft het woord.

De heer Servais Verherstraeten (CVP) : Mijnheer de voorzitter, ik stel met genoeg vast dat ook de regering ervan overtuigd is dat de huidige regeling een onverantwoorde discriminatie tussen gehuwden en ongehuwden in stand houdt.

Mijnheer de minister, het zou ons genoeg doen indien wij een kopij van dit voorontwerp zouden mogen ontvangen. Het schriftelijk antwoord dat u aan senator Olivier hebt gegeven, verontstunt mij omdat ik vrees dat het geen volledige oplossing van het probleem is en dat we eerder een wijziging in het secundair huwelijksvermogensrecht dienen in te voeren in plaats van in het Wetboek van Inkomstenbelasting. Na lezing van uw wetsontwerp zouden wij eventueel een amendement terzake kunnen voorbereiden om daarover openlijk met elkaar van gedachten te wisselen.

Le président : La parole est au ministre.

M. Viseur, ministre : Monsieur le président, je signale qu'un amendement à ce projet tente de répondre à la totalité du problème.

De voorzitter : De heer Servais Verherstraeten heeft het woord.

De heer Servais Verherstraeten (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb geen antwoord gekregen op de vraag of het advies van de Raad van State bij urgentie is gevraagd.

M. Viseur, ministre : L'avis du Conseil d'Etat a en effet été demandé. Nous avons demandé à l'obtenir dans le mois. Nous devrions donc en disposer dans le courant du mois de novembre.

Le président : L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Regeling van de werkzaamheden Ordre des travaux

De voorzitter : Aangezien de heer Jean-Pierre Detremmerie niet aanwezig is heeft zijn mondelinge vraag (nr. 1468) vandaag niet plaats.

- *De openbare commissievergadering wordt gesloten om 14.50 uur.*

- *La réunion publique de commission est levée à 14.50 heures.*
